1ma. Januarij bapt. Bs. Bartholomeus
Hugetke: Joannem Michaelis et
Zophie. Conickj. Patrini Michael
Roviyck. et Anastasia Buckova,
Ischoviyck Zitiut.

Es vont hou ffuego

Compositionis

34
34

Ex Libris Fratris
Barthelomei Gis
[illegible] i: B

[redacted]

E

Anno

Incipit Litera:

E

a Anno ad soomu

Anno

POKOY
y
NIESMIERTELNOSC
Iàśnie Oświeconego
WŁODZIMIERZA
SWATOPEŁKA
Xiążęćià Czetwertyńskiego Stárosty Siewińskiego.
y Rodzonych Iego
TERESSY y KRYSTYNY
Chorązànek Wołyńskich
Nà iednym Kátàfálku w kwitnącym wieku wystáwionych
A
Duchowna Konsolátia Iáśnie Oświeconym Záłosnym Rodźicom Mową pogrzebową wyrázone.
PRZEZ
W. X. RAYMUNDA PIEGŁOWSKIEGO S. Th. Lektorá zakonu Káznodz: ná ten czás Przeorá Horodelskiego w Kośćiele Łuckim Dominikáńskim
A. D. 1673. die 5. Octobris.

W KRAKOWIE w Druk: v Dźiedźicow KRZYSTOFA SCHEDLA
I. K. M. Typ: Roku Páńskiego 1675.

IASNIE OSWIECONEMV
STEFANOWI SWATOPEŁKOWI

Nà Zywotowie y kniàzey Krynicy Xiążęćiu Czetwertyńſkiemu Chorążemu Wołyńſkiemu Pànu y Dobrodźieiowi Memu Miłośćiwemu.

*N*ie*mniey chwalebna iáko y pożyteczna od dawnych czáſow w Kośćiele Boſkim ſtánęłá Konſtitucia: zmárłych ćiáłá ná wſpániáłych wyſtáwiwſzy grobſtynách, kraſnemi przyozdabiáć Pánegyrikámi.* Iáśnie Oświecone Xiążę, *Pánie á Dobrodźieiu moy Miłośćiwy. Kiedy y ſtárożytność Rzymſka tęż záchowuiąc, przynalezyta*

odro-

od roznych á osobliwą od Plutárchá odniosłá approbácią: Romanam legem maximè probo; quæ mulieres & viros publicé post mortem meritis laudibus affici iubet. *Z Kąd pozostáłym krewnym, záłosnym Przyiaćiołom, ná struchtáłe od żalu sercá nieomylne pochodźi* antydotum, Oratio faucij namq; animi est remedium. *A co większa iż nie tylko zá zywotá, lecz y po śmierći sławá z cnot, y vrodzenia pochodząca w zápomnienie nie poydźie, á powazną wyryta mową w zgromádzonych pámięći Auditorow zostáwáć będźie:* Manet & post funera virtus. *Aże ludzka* labilis memoria; *w tym dowćip* vicariā *postánowił* litteram *ktoraby* vocem transeuntē *supplementuiąc, cne postępki, sławę, przed oczy nástępuiącym przekłádáłá wiekom. Nie inne rozumiem W. X. M. Pâná mego Miłośćiwego* motiuum, *ábymoiá nieźgrábna przemowá iuż się o uszy ták zácnych otárszy Auditorow do druku podána byłá, tylko áżeby potomne czásy vznáły wielką nieubłagáney śmierći záwźiętość przećiw Domowi W. X. M. w ktorym od wiekow niesłychánych náformowáłá Metámorphoses, kiedy* intra nonum diē *naymilsze dwie Coreczki, y vkocháne-*

go á ie-

Lib. de Virt. mulier.

go á iedynego Synaczká ad augusta natos *ostrą* in Augusto *sprzątnęłá kosą, yżeby* in hac vicissitudtne generosa *ich* indoles *ku wßelkim cnotom y pobożnośći skłonna, wiekopomney y nieśmiertelney dostąpiłá sławy. Cięßka to w prawdźie nà moy podły y niedoyżrżáły dowcip* moles. *gdźie* nouitas rei *ráczey zádźiwić się ánieco cżynic álbo muwić roskázuie. Iednakże gdy wola W. X. M przystąpiłá, będąc nie tylko Ia, ále y cáły Zakon Pátryárchy Náßego, znáczną Konwentu náßego Łuckiego w dochodách aukcią, á práwie codźiennemi obowiązány dobrodźieystwy: roskazánie W. X. M.* sub auspicijs *W. X. M. wykonywam życząc W. X. M. od Pâná Naywyżßego w nagrodę słußnego żalu przy zdrowiu dobrym, długoletnim życiu, wßelákich pociech y hoynego błogosłáwieństwá.*

W. X. M. Pàná
y Dobrodźieià mego Miłośćiwego.

Niegodny Bogomodlcá y sługá.

X. RAYMVND PIEGŁOWSKI
Zakonu Kàznodźieyskiego.

APPROBACYA

KAzànie Pogrzebowe, przy záłoſnym doſyć Akćie I. O. Domu Xiązat Czetwertyńſkich, przez Wielebnego Xiędzá Raymvnda Piegłowskiego P. S. L. w Kośćiele Łuckim Oycow Dominikanow przy zgromàdzeniu ludźi zacnych płći oboiey roſtropnie ogłoſzone; pokoy ludźki w ſamey tylko śmierći, nieśmiertelnośc w sławie, y inne niepoliczone ozdoby I. O. Domu pokàzuiące, áby przez druk publikowàne, y do wiàdomośći oſob wielu przyśc mogło, pozwalam. Roku 1675. Dniá 24. Iunij.

X. Iędrzey Kvcharski P. S. D.
Kánonik Krákowſki, y w teyże Diœceſiey Cenſor Xiąg mpp.

KAZANIE

Quieſcat vox tua à ploratu & oculi tui á lachrimis; quia eſt merces operi tuo &c. Reuertentur filij ad terminos ſuos. *Ierem: cap. 31.*

NIe vżyta/ nie litośćiwa/ á zákamieniáła śmierć/ ktora ná żadne prozby/ treny/ lamenty/ chetnego nieſkłoni vchá/ nárzewliwe płácze/ krwawe łzy miłośiernym nie weyzrzy okiem. Jáśnie Oświeceni/ Jáśnie Wielmożni/ Wielmożni/ Miłośćiwi á żáłośni Słuchácze. Non flectetur, neq; parcet, neq; miſerebitur. Jeżeli kiedy ſwe złośliwe náturze ludzkiey miáłá pokazáć niecheći/ więkſzych nákredenſowáć żalow/ iáko dniá dźiśieyſzego; ktora chcąc oświádczyć że moc iey niezáuzdána/ hámulcem nieposkromiona/ miłe w domu J. O. SWATOPELKOW Xiążąt Czetwertyńſkich potárgawſzy weſele/ wſzytkie pomieſzawſzy nádźieie/ kośći iedne zwyćięſtwá ſwego znáki przed oczy pozostáłych JASNIE OSWIECONYCH RODZICOW wyſtáwuie: á doyzrzáłego niedozwoliwſzy dopędźić wieku/ te dopiero krzewiące ſię kwiateczki/ z buyne° bez owocu polá záiątrzona ſprzątnełá koſa/ y nieſpodźiánie nápadſzy (vt in purpura triumphet) co nayprzednieyſze ozdoby y kleynoty z rąk J. O. Xiążąt gwałtownie wydárſzy/ w tez przybráná trzy oraz Xiążęce Mitry/ ná ſwą wćiſnawſzy kálwária/ ná tym żáłoſnym Tronie z oſzczerſtwem ſię popiſuie.

A ſpázia Periklesá Athenſkiego Xiążęćiá Małżonká gdy w ogrodźie czáſu iednego niedoyzrzáłe vrwáłá grono/ záwołá ogrodniczy: Vuã habes hinc inde ipſa maturitate maturiorem, & acriorem colligis? Słuchay miłośćiwa Páni/ maſz w czym wybieráć/ maſz doſtałe groná/ co záprzyczyná że kwáſna y gorzka obieraſz iágode? Odpowie: Prægnantium hic mos eſt. Mátron brzemiennych tákowa ieſt náturá/ iż cokolwiek okiem záyrzą do tego ich myśl y chęć wiedźie.

Własny to y przyrodzony zárłoczney śmierći nałog/ má iác
z potrzebe dostałych owocow/ ná w kwiećiu ieszcze zostáiace iá-
gody często ostrzyć zemby. Nie iedne tá nienásycona Megerá
doyrzáłego nie czekáiac owocu winnice spustoszyłá/ nie nowi-
Iob. cap. ná iey nád sámym pastwić sie kwiećiem: Læderur quasi vi-
15. nea in primo flore. Ledwo co ktory rozwiiáć sie poczyna
kwiátek: Improba mox surgit tristi de sed Megæra. záraz
go w kośćistey wyćiská prásie/ záraz słodki y swey chćiwośći
sposobny gotuie z niego Konfekt. Non maturiores hoc est
D. Amb homines ætate confectos; Sed acerbiores suo gustui apti-
ores miratur mors. młodz wyśmienita niewinne dźiateczki/
sa to nayprzednieysze bellaria mortis.

Z tym chćiwym appetytem w padszy in Augusto do Wi-
ridarzá Jáśnie Oświeconych SWATOPEłKOW Xiaz-
zat Czetwertyńskich znácznie go zruinowáłá: tám naprzod
dniá 18. śliczny y wonny Panieńskich cnot y postepkow zer-
wáłá kwiát/ to iest J. O. TERESe Xiezne Czetwertyńska
Chorazánke Wołyńska in primo flore dopiero w Roku sio-
dmym. ná tey sie záprawiwszy/ wnet dniá trzećiego die 20. te-
goz Cándoru y koloru J. O. KRISTINe w lat dźiesiaćiu
w okrutnych stárłá zebách. A nie dosyć ná tym nienásyćiwszy
sie kwiećiem iedyne w tym Wiridarzu Grono. in primo flore
w lat Ośmiu/ dniá 23. J. Oświeconego WłODZIMIE-
RZA SWATOPEłKA Xiazećiá Czetwertyńskiego Stá-
roste Siewińskiego zákrwáwiona poderznełá kosá. Nie má-
łá to Jáśnie Oświecone Xiaze Chorazy Wołyński w domu
twoim ruiná/ mozesz nárzekáć ná te niebaczna Tyránke słowy
Iob. 19. Jobá ćierpliwego: Destruxit me vndiq; & quasi euulsæ ar-
bori abstulit omnem spem meam. Zewszad mie zruinowá-
łá iáko drzewu z owocu/ z kwiećia/ z liśćia/ náwet z gałazek o-
bnázonemu wszelkie moie odiełá nádźieie/ kiedym sie naybár-
źiey zápátrował ná swe expectatiwy rychłoli im fortuná ná
swym honorow pozwoli zá śieść wozku/ rychłoliby ich swemi
Iob. 19. do gory záwiozłá kołámi/ áliźći: vindemiantur quasi botrus
2dū 70. ante horam.

Ptochá-

Ukochane pociechy y owßem iedyna miłość z oczu znikáią y w popiele ießcze przed czásem swoie záczynáią mieć stánowisko Ante horam. przed przynalezytą godziną śmierć ich w grobowy rzuca táras.

Bynaymniey ten niezbłądził/ kto śmierć do owego przyrownał Rogaczá; ktorego Dániel nád iednym ogladał bágnistem. Et vidi: & ecce aries vnus stabat ante paludem habens cornua excelsa, & vnum excelsius altero. Ten Rogacz piekielną záślepiony furią/ mnieyßym pochyłe drzewá/ kmiece y vbogich chárłakow gáży/ wiekßym zás wynioste ná gorách Libáńskich cedry/ Krolewskie miánowićie/ Xiazece/ poteznych Monárchow koßtowne páłace rozruca rogiem/ Biegá iáko wśćiekły ná wßystkie cześći Swiátá/ ná káżdego sie rzucáiac człowieká swoiemi potrząsa rogámi: Vidi arietem cornibus ventilantem, contra occidentem, contra Aquilonem & contra meridiem. Wypada ná záchod; á zgrzybiáłych siwcow do ćiemnych zágánia grobow. Wypad á nápułnoc; in virili ætate zostaiacym sedziwego nie dáie doczekiwáć włosu. Wypada y ná wschod słońcá/ od piersi wydzieráiac máćierzyńskich niewinne dźiateczki w oczách záłosnych roztraca Rodzicow. — Cap. 8. — ibidem

A ták swawolnie po wßytkim świećie gráßuie/ ze zadne do tych czas mocárstwá y zastepy sprzećiwić sie iey niemoga. Kiedy nie tylko nayogromnieyße Marsá ozdoby/ ále tez y sáme Plánety niebieskie pod swoie depczac rzuca nogi: Et deiecit de fortitudine, & de stellis, & conculcauit eas. Dosyć Waleczny Rycerz/ná lotnym siedzac Pœgázie (Kleynot mowie Jásnie Oświeconych SWATOPEŁKOW Xiazat Czetwertyńskich) stráßny był wßyckim postronnym narodom: gdyz ták Nieprzyiaćioł Korony Polskiey iáko iádowitych Smokow sercá hártowną przenikał włocznią/ á przećie mu śmierć ná bládym go doiechawßy rumaku śmiertelną zadálá ráne. Pierzcháły przed tym przed Pogonia vffy; á teraz śmierć znáczna w pogoni spráwilá kleske. Gladij ancipites in manibus eorum. Ktore dumnych Nieprzyiaćielskich náklániáły kárkow — ibidem — Ps. 149.

kow

kow w reku śmierći ſkrußone zoſtáły. Cmiły ſie przed tym
Biſurmáńſkie Xiężyce kryły ſie po ćiemnych laſách y gorách
przed oblicznośćia y iáſnośćia Gwiazdy y Xiężycá J. Oświe-
conych SWATOPEŁKOW Xiążąt Czetwertyńſkich; á
teraz śmierć niewidána y nieſłychána w nich vformowáła Ec-
Dan. 8. clipſim. Et deiecit de fortitudine, & de ſtellis, & conculca-
uit eas. Táż zbroynego Rycerzá zpędźiwßy z plácu/ trzy prze-
świetnych LESZNIOWSKICH w tych trzech potom-
kách rozwáliłá y połomáłá wieże. Táż Ich mośćiow PP.
RASZOWSKICH/ Czyſte pole trupem záwáliwßy/ ná
ktorym J. O. Stároſtá Sierwińſki w dálßym wieku ſwą dźiel-
ność/ cnotę y pobożność Sármáckiemu miał wykonterfektó-
wáć świátu/ ná tymże dniá dźiśieyßego/ śmierć martwych
náſtáwiawßy Perſon; żáłoſna Spektatorom wypráwuie Trá-
gedią. Niewinne záś Pánienki zá iey wyrokiem z Niedźwie-
dźiá ná grobowe przeſiadßy ſie deſki Angelſkie śmierći oddá-
wßy Korony do pod źiemnych coprędzey poſpießáią lochow.
Ciężki to w prawdźie ná ſerce Rodźićielſkie Páróxizm/ o-
biecuiąc ſobie wieczność w Potomkách/ znagłá ich ná śmier-
telnym oglądáć łożu. Vtráćiłá Heroiná Kártháginſká iedy-
nego ſyná/ ktorego nieużyte Párki od pierśi wydárßy/ tákim
nábáwiły żalem; iż iáko iedná Lákoná obraz mężá/ ták oná
zmárłego piáſtuiąc Syná obumieráć muśiáłá.
Lecz to niewſpániáłego Sercá poſtępek niechćieć ſie vtu-
lić od żalu/ á tego łzámi wetowáć co ſámá iſtotá wroćić ſie nie-
może. Anaxagoreſá w tákowych okázyách zażyćby potrzebá
ánimußu: ktory przy ßkolnych zabáwách gdy vſłyßał o śmier-
ći iedynego Syná ſwego/ nic ſie nie turbuiąc weſoło odpowie-
dźiał: Sciebam filium meum genuiſſe mortalem. Perikles
Olympius dwoch w dźiewiąći dniách ſtráćiwßy Synow/ iáko
ſie w żalu miárkował; Protagoras temi wyráźił ſłowy: Cum
filij eius ætate florentes atq; egegij intra nonum diem vitâ
deceſſiſſent; caſum illum abſq; luctu ſuſtinuit.
Dáleko tedy pobożny Chrześćiánin y dobry Kátolik bár-
ziey w żalu moderowáć ſie muśi/ ktory pobożnie trzymáć po-
winien

winien/ że człowiek przez śmierć nie ginie/ ále ná lepßy przenośi sie żywot. Záczym Jáśnie Oświecone Xiestwo. Quiescat vox vestra à ploratu, & oculi vestri à lacrymis. Niech vstánie głos wáß od płáczu/ otrzyćie łzy z oczu wáßych Reuertentur filij ad terminos suos. Powróćiły bowiem vkocháne dźiateczki do gránic swoich/ do kresu sobie od Bogá zámierzonego/ wróćiły sie ná wieczny pokoy y odpoczynek. Gdyż śmierć ná ktorą w ćiężkim nie woli náßey iárzmie ták bárzo nárzekámy/ te nam zostáwuie Consolátia/ z ćieżßey dáleko nas wyzwoliwßy mizeriey y niewoli/ dáie okázią wiecznego pokoiá y przy nieśmiertelnośći w pámięći ludzkiey cále záchowuie. Co/ káza spráwá Duchá Swiętego ná vtulenie smutku J. O. Rodźicow/ á ná zbudowánie żáłosnego Auditorá pokaże.

Káżdey rzeczy á osobliwie náturze ludzkiey náznáczona iest ku ßczęśliwośći propensia: ták dálece/ iż cokolwiek rozum zoczy á wola zásmákuie/ tego swey gwoli chwytá sie ßczęśliwośći. Jlubo to zmysły y námietnośći/ tákże inße potencie człowiekowi według ćiáłá przynależyte/ wzgárdźiwßy wrodzoną inklinácią do włásnego nátury ludzkiey prowádzącą kresu/ wolą sperawßy/ rozum sobie zpráktykowawßy/ każą mu to zá cel podáć ßczęśliwośći/ co sie ktoremu podoba zmysłowi. Tym rozum chętnie sie akkomoduiąc: iednym Pompę/ ámbicią rozuych honorow/ y prærogátiw/ drugim bogáctwá z łákomstwem/ niektorym pießczoty z wßeteczeństwem złączone/ innym záś nikczemność/ obżárstwo/ y wßelkie ládáiákośći/ zá ostátni termin ßczęśliwośći proponuie. A ták rożnych w rozne záprowádźiwßy niepráwośći Labyrinthy/ o wieczną przyprawuie zgubę y niewolą. Lecz gdźie rozum woli y appetytom bez żádney konniwenciey bespiecznie rozkázuie/ tám doskonálßą ßczęśliwość y prawdźiwe wynáyduie błogosłáwieństwo.

A że ßczęśliwość naywyżßa y ludźiom naypożytecznieyßa ná ßczególnym záleży pokoiu/ żaden mi w tym kontrádikowáć nie może/ poniewaź to iest naydostonálßego z Doktorow Swiętych Augustyná zdánie: Tale bonum est pacis, vt in rebus D. Aug. de Ciu. Dei.

ſbus creatis nil gratioſus ſoleat audiri, nil delectabilius concupiſci, & nil vtilius poſsideri. Dobro to ieſt włáſne voluntatis obiectum, ktora choć często złego ſie domaga/ do tego iednák wábi ią pokrywká dobroći/ lub honeſti, vtilis, álbo delectabilis, y to naydoſkonálſze dobro/ ktore w ſobie te trzy záwiera formalitates. Tákie tedy dobro ieſt pokoy; iż w rzeczách ſtworzonych nic wdźięcznieyſzego ſłychano/ nic słodſzego/ rozkoſznieyſzego pożądano/ nic pożytecznieyſzego miano być nie może. Słodkie náder ieſt imie pokoiu/ ſam w ſobie pokoy ieſt zbáwienny/ ieſt doſkonáła bez wſzelkiey exorbitánciey wolnośćią

Cicero Nomen Pacis dulce eſt, & ipſa res ſalutaris, pax eſt tranquilla libertas. Pokoy ieſt komplementem wſzyſtkich cnot/ terminem wſzyſtkich prac/ nagroda krwáwych boiow. Pokoy niebieſkie Sphæry y podmieśięczne záchowuie creatury. Bez pokoiu nic ſie niepodoba Bogu/ náwet y nayświętſza przy ołtarzu offiárá.

Pax plenum virtutis opus, pax ſumma laborum.
Pax belli exacti pretium eſt; pretiumq; pericli
Sydera pace vigent conſiſtunt terrea pace.
Nil placitum eſt ſine pace Deo, nec munus ad arã.

Więc y Bog Wſzechm: chcac vbłogosłáwić wybrány narod ſwoy Zydowſki; pokoy im nádewſzytko przez Proroká offiáruie;

Isai. 32. Et ſedebit populus meus in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, & in requie opulenta. A będźie ſiedźiał lud moy w piękności pokoiu/ w przybytkách poduſáłośći/ y w hoynym odpocznieniu/ A że ten pokoy nie żywot ále śmierć przynośi; to pewna y nieodbita illácia. Przyzna to ſpráwiedliwy Iob; ktory ná ſobie doznawſzy/ iáka ieſt viciſsitudo życia ludzkiego konkludowáć muśiał:

Iob. 7 Militia eſt vita hominis ſuper terram, & ſicut dies mercenarij dies eius. Woiowánie ieſt żywot człowieczy ná źiemi/ á dni iego ſą iáko dni naiemniká. Iáko bowiem Naiemnik ponoſząc pondus diei & æſtûs, chćiwie oczekiwa czáſu y godźiny odpoczynku ſwego; ták y człowiek w vſtáwicznych pracách/ kłopotách/ przećiwnego ſzczęśćia obrotách záſtáiąc/ do portu ſpokoyney ſzczęſliwośći

iáko-

iákonaypredzey záplynąć vśiluie: ktorego tu ná świećie żaden ieszcze niedopłynął áni nápotym dopłynąć może. Bo niemász tego chociażby sámey śiebie poślubił fortunie/ żeby go do końcá sekundowáć miáłá/ gdyż záwsze: læta dolendis alternat fortuna ferox. Dosyć fortuna czás niemáły Polikrátesowi przyiaźn swą oświádczáłá/ ktory non tam fortunæ alumnus, quã parcus. miánowány być mogł/ kiedy ná probę iey naukochánszy pierśćień w głębokie wrzucony morze/ ná stoł mu w rybie iedney przywroćiłá; á przećie y temu do końcá nie dotrzymáłá wiáry/ z Páństwá go wyrugowawszy/ w nieprzyiaćielstie podawszy okowy/ ná drzewie sromotnie záwieśiłá/ á potym ćiáłem iego ktore długo pieśćiłá y tuczyłá psy y ptástwo vbánkietowáłá/ o ktorym słusznie ieden nápisał: Ad summum bonitatis attingebat; reliquum est decidat in deterius. Ktoż prosze szczęśliwszy był nád Bellizáriuszá? kto bogátszy nád Krezusá? pieszczeńszy kto nád Narcissá? á ći wszyscy stáli sie fortuny igrzyskiem/ świátá pośmiewiskiem. Quid profuit illis superbia? quid diuitiarum iactantia? mundi potentia? vana voluptas? breuis lætitia? magna familia? mala concupiscentia post voluptatem? vbi iocus? vbi risus? vbi iactantia? mundi potentia? vbi arrogantia? heu de tanta lætitia quanta tristitia!

Diec. P. 2 de cõmun.

D. Bern. lib: de consid.

Nie od rzeczy ten odstąpił ktory życie ludzkie do iedney przyrownał Piłki; Ludus pilæ est vita humana. Bo iáko piłká z rąk chłopiecych w gorę wyrzucona często sie vwala w błoćie/ álbo o sucha roztrąca źiemie; ták y fortuná dobrze w tę grę wyćwiczona ludźmi y Monárchámi iáko piłká sobie poćiskuiąc/ im naywyżey kogo w gorę wynieśie/ tym predzey go roźbiia o źiemie: álbo w błocku wszelákiey zánurza niesczęśliwośći/ á Páństwá od rąk do rąk rożnych podáiąc Tyránnow; niszczy y w proch obraca. Ante Macedonum imperium inclyta fuit Persarum felicitas! sed tam ingenti regno vna dies attulit finem, Fuit perampla Ægyptiorum potentia sed in modum nubis eius felicitas præteriit. Coż szczęśliwszego było nád Perską Monárchią? to iednego dniá fortuna zlupi-

Phil. Iud.

wßy Mácedonczykom w rece podálá. Obßernosć y wyniosłosć Páństwá Ægypskiego o źiemie rzućiwßy w wieczney zágrzebiá niepámieći.

Nie káżdego podobno vkontentuie y vkwietuie intellekt tá wnieśiona consequentia álbo probácia poniewaz pozny wiek y známienite bogáctwá zá ßczesćie y blogosłáwieństwo liczyć sie mogą wedle obietnice Duchá S. Longitudo dierum in dextera eius, & in finistra diuitiæ & gloria. Ale to mądrosć y rozsądek mnogim látom y bogáctwom tey dodáią zacnośći/ y nie ten ßczesliwy kto bogáty y długoletni/ ále ten ktory mądrze láty y bogáctwy ßáfuie/ y wtym wßytkim swe vmie miárkowáć áffekty. Felicitatem & vitam beatam non in multitudine pecuniæ aut opum mole, aut principatu, potentiaq; consistere; sed in vacuitate doloris, affectuum moderatione, animiq; affectione, naturæ finibus res omnes circumscribente. Ten tylo može zwáć sie ßczesliwym/ ten može ználeść pokoy ná źiemi/ kto sie rozumem rządźi; Beatus homo qui inuenit sapientiam, & qui affluit prudentia &c. viæ eius viæ pulchræ, & omnes semitæ eius pacificæ. Ale y to niedoskonáłe blogosłáwieństwo/ niepewny y nie długo trwáły pokoy.

Prou. c. 3. Plutar. Prou: 3.

Ludouicus Granatensis vważáiąc słowá oblubienice Cant. 8. Ktoremi sie ßczyći z náleźionego ná tym świećie pokoiu: Ex quo facta sum coram eo quasi pacem reperiens. Vznawa że oblubienicá nie dostąpiłá tu prawdźiwego pokoiu/ ále coś do pokoiu podobnego/ Quasi pacem. iákoby pokoy. y z tego słowká; Quasi pacem. iákoby pokoy inferuie: Quam tamen non plenam pacem sed quasi pacem appellat, quia neq; æterna neq; modis omnibus perfecta in hac vita esse potest. Bo w sámey rzeczy żywot ludzki iest obłudny y niestáteczny y niema tey do ßczesliwośći przynależytey własnośći; áby wßytkich w obec miał vpewnić y cále vkontentowáć. Prospera huius mundi iucunditatem habent falsam, certum dolorem, incertam voluptatem, durum laborem, timidam quietem, spem beatitudinis inanem.

In. Sil loc. cō. cla §. 2. D. Aug. Ep. 36.

Krotka

Krotka bowiem życia náßego Parenthesis ktora niedościgłego czásu ßczupła w sobie zámyka klauzulę/ á przećie w niey niezliczone znáyduią się troski y dolegliwośći. Breui viuens tempore repletur multis miserijs. Záczym ßczęśliwßa tá muśi być godźiná/ ktora śmiertelnym periodem dni náße kończy/ ániżeli tá ktorey bieg życia náßego bierze exordium. Melior est dies mortis die natiuitatis. bo tá początkiem owá vtrapienia wßelákiego stáiesie konkluzią. Iob. 14. Eccl. 7.

A day to że vczą Philozophowie: inter esse & non esse multúm interest. być nie być/ żyć nie żyć/ nie máła rożnicá/ przećie to Axioma ćiáłu tylko á nie dußy należy/ ktora nieśmiertelna zostáiąc przez śmierć ná czás rozłączona/ do więkßey nápotym z ćiáłem przychodźi doskonáłośći.

Prawdźiwie Waleczny mąż stárego Testámentu Simon Máchábeyczyk hieroglyphikię swoię wyráźił życie ludźkie, kiedy ná kolumnách ktoremi nagrobki Rodźicow y bráći swoich przyozdobić chćiał/ przy rożnego ábrysách oręża/ náwy álbo okręty odrysowáć kazał: Circumposuit columnas magnas & super columnas arma, ad memoriam æternam, & iuxta arma naues sculptas. Rożne oręże znákiem iest rozmáitych niesnásek/ rosterek y woien miedzy narodem ludzkim/ okręty są życie náße/ ktore vnoßąc się po burzliwym świátá tego Oceánie często nápádßy ná Cyaneas petras álbo Tauros æripedes ponośi naufrágium. A ná ten czás dopiero ßczęśliwe y bespieczne gdy do śmiertelnego przypłynie portu. Tanquam nauis quæ pertransit fluctuantem aquam. 1 Malac. 13. Sap. 5.

Proßę niech mi kto pokaże rzecz tákową ná świećie; ktoraby długoletne á bespieczne y spokoyne życie nam zápewne przyobiecáć mogłá. Swiát wprawdźie słodko przyśpiewuie/ dodáiąc otuchy pochlebuie/ ále to Syrená obłudna. Formosa superne ná pozor tylko gładka y vrodźiwa/ á wewnątrz ßkodliwa y brzydkośći pełna. Quod in Sirene cernitur formosum est, quod celat intentio noxium, & quod inter aquas demergitur monstrosum est. Ćiáło iáko Dálilá zdrádliwa Sámsoná ták to duße ku swym żądzom zniewoliwßy ná swym Sau Si. 78.

 konis

konie twárdo vſpiona krepuie/ y nieprzyiaćiołom dußnym w rece podáie. Czárt tez przyświecáiac y podżygáiac do piekielnych codźień/ co godźiná/ co moment popycha táráſow. A ktoż tych niepozna zdradźieckiego/ ßkodliwego pochlebſtwá? D. Ber. kiedy y ſáme ſwa złość obłudna wywoływam ná śiebie: Mundus clamat; ego deficiam; caro clamat; ego inficiam, Diabolus clamat; ego decipiam. Kwitnacy wiek naylepßey humorow temperament/ y w iedney vbeśpieczáć niemoga godźinie.

Ludit in humanis diuina potentia rebus,
Et certam præſens vix habet hora fidem.

Pátrz ná roże/ ktora częśćia ćiekáwa y prácowita wypielegowána reka/ przychylnym fomentowána niebem/ śliczne y wonne rozwiiáiac kwiáteczki w zgore śie podbiia/ kwiát nad podźiwienie śliczny/ ále ten ktory ſámym tylo pochlebuie oczō/ ták wielom podlega przypadkom/ gdy w ſwey wdźiecznośći/ ſubtelnośći w wielkim zoſtáie niebeſpieczeńſtwie. Toż bowiem ſłońce ktore kwitnaca z ráná wita/ o południu zwiedła/ ku wieczorowi vpádła przy ſwym odchodźie zoſtáwuie: to iſtotny życia ludzkiego wizerunk.

Vita quid eſt hominis? viridantis floſculus horti;
Sole oriente oriens: ſole cadente cadens.

Pſ. 89. Manè ſicut herba tranſeat, manè floreat & tranſeat, veſpere decidat, induret, & areſcat. Sáme náwet ſerce ludzkie w ſpokoynym záſadzone mieyſcu/ y miáſto zegáru ćiáłu náßemu dáne/ nimieyße tylo godźiny w ſkázuie/ á ná przyßłych bárzo ſie myli. Elementá ná oſtátek codźienna práwie ſceną odmienność życia (człowieká vpomináiac) repræzentuia. Ziemiá dźiś w żielone drzewká/ w buyny kwiát/ w ſmákowite przybrána owoce/ iutro że wßytkiego ogołocona/ ćieżkim zmrożona mrozem zkázuie: Terra es, & in terram ibis: Wody łotnym pedem wpadaiac w morze/ ßemrániem ſwoim przeſtrze-
2. Reg. 14 gaia: Omnes morimur & quaſi aquæ dilabimur. Powietrze nieſtáteczne/ nieſtátek/ ogień ktory w momenćie ſie zápala y gáśnie/ krotkość życia wypráwuie.

Ecce

Ecce sumus puluis, sumus ecce miserrima tellus,
Et nostri fugiunt vt leuis aura dies.
Languemus, medio vt fœnum quod cæditur æstu;
Vt Rosa Pæstano languet adepta iugo.
Obruimur morbis; aut succedente senectâ
Et mala tantillos vndiq; multa premunt.
Soluimur vt nebulæ surgens vt in äera fumus:
Et veluti solui sol pruina solet.
Carpimur vt stipulæ rapido carpuntur ab igne,
Nec nisi viuendo somnus & vmbra sumus

A ponieważ świát ták obłudny/ żywot ludzki niestáteczny/ niebeśpieczny/niespokoyny/toć iuż śmiele z Bernardem Swiętym decidowáć moge: że sámá śmierć pokoy przynośi/ y do portu doskonáłey prowádźi szczęśliwośći. Mors bona est laboris corona, felicitatis porta, vitæ ianua.
A zátym y Ciceronowá musi mieć swą powagę illácia. Ergo optimum non nasci, aut ocissimè aboleri Naylepsza ná świát się nierodźić/ álbo co prędzey z niego vstępowáć/ bo im mnieysza czásu distáncia/ miedzy národzeniem á śmierćią/ kolebką á grobem/tym mniey vtrapienie w sercách ludzkich krzewić się może.

Prawdá że z przyrodzenia człowiek się śmierćia brzydźi/ y oney się lęka/ ále kto rozumowi da mieysce/ temu miłe z śmierćią iest sąsiedztwo bo ieżeli ten ćieszy się y weseli/ ktory szukáiąc skárbow zmárłych znáyduie groby/spodźiewáiąc się że tám pożądánych nábędźie bogactw: Quasi effodientes thesaurum, Iob. 3.
gaudentq; vehementer cum invenerint sepulchrum. tym bárźiey rádowáć się ma człowiek/ im się prędzey zbliża do grobu/ w ktorym nieoszácowány skárb wiecznego znáyduie pokoiu.

A do tego śmierć tym tylo strászna z ktorych żywotem ginie sławá/ y wszelkie ozdoby. Mors terribilis est ijs quorum Cic.
cum vita omnia extinguuntur, non quorum laus emori non potest. bo lubo śmierć ták się vmocniłá ná świećie/ iż z iednego iábłká/ ábo ráczey máłego powstawszy kámyczká/ ktory wi-

ry widział w widzeniu Dániel/ ten zpadszy z gory do nog ie-
Dan. 2. dney státuey stárł ią y skruszył/ y w wielką rozrost sie gore : Lapis autem qui percusserat statuam, factus est mons magnus, & repleuit vniuersam terram. Státua tá byłá hieroglyphikiem żyćia ludzkiego/ głowá iey złota znáczyłá iustitiam originalem. gliniane nogi krewkość ludzką; kámyczek śmierć/ gorá wszystek świát okrywáiąca znáczyłá grzech/ ktory wszystek świát opánował. prze przestępstwo Adámá. Omnes
1. Cor. 15. moriuntur in Adam. z ktorey odćiety ten kámyczek wszystko w popioł obroćił/ y do tákiey wynioslośći przyszedł/ że wszystkie Páństwá pod moc podbił swoie : Roskázuie w Affrice/ pánuie w Ameryce/ kroluie w Aziey/ triumfuie w Europie. owo śmiele rzekę : vterq; polus regni eius limes est. á przećie ták dálece człowiek śmierći nie podlega/ áby z wszelkiey wyzuć sie miał nieśmiertelnośći/ ktora pospolićie z dobrey pochodzi sławy/ chybáby wszystką náturę ludzką w gnuśnośći y nikczemnośći száte oblec chćiał/ ktoby cále śmierći deferował.

Gdyż wspániáły y krwią szláchecką vfárbowány ánimusz dźielnemi rycerskiemi swych przodkow oświecony/ ieżeli naybárziey o co iáko o sławe stoi/ y o nie sie stárác powinien/ y tego zá naygrzecznieyszego káżdy osádźi/ ktorego dźiedźictwem nie obszerne włośći/ nie srebrne y złote kruszcze/ drogie kámienie/ domowe splendory/ ále sámá nieśmiertelna sławá : Generosum animum dices, cui non auri cupido, non talentorum copia; sed famæ immortalis est hæreditas. J dla tegoż baczni vsilnie sie stáráią/ iuż przez woienne y ná dworách Páńskich służby/ krwi swey ná Marsowym plácu wytoczone krynice/ iuż przez poważne ná Seymy y do postronnych narodow legácye/ mądre w Senatorskich/ poselskich izbách Konsulty/ spráwiedliwe ná sądách Grodzkich/ Ziemskich/ Trybunálskich/ dekretá; nawet wysokich domagáiąc sie tytułow/ áby pod niemi wiekopomney nie co nábyli sławy/ gdyż wszytkie rzeczy predko przemiiáią sámá tylo wiekuie sławá.

Ouid. Singula ne referam, nil non mortale tenemus.

Pecto-

Pectoris exceptis ingeniją; bonis.

Nieśmiertelney záś sławy ſą pewne znáki/ iáko to herbowne Kleynoty/ ktore dźielność/ odwagę/ cnotę/ w Rzeczy pospolitey zasługę potomnym przed oczy przekłádáią wiekom.

Záczym choć to śmierć w domu Jáśnie Oświeconych SWATOPEŁKOW Xiążąt Czetwertyńskich ták surowie gráſsowáć poczęłá/ że trzy oraz fulcra obáliwszy/ ziemią ie dnia dźiśieyszego záwaliła/ z pámięci iednák ludzkiey zgłádźić ich niemoże. Niech dźiećinne ich látá Przodkow ſwych æmulari nie dozwoliły/ wrodzona przećię indoles znáczne przyszłych cnot y Xiążęcych postępkow wydawálá indicia. dla ktorych żaden ich od pochwały odsądźić nie może.

Trzy rzeczy naywyższy Mędrzec trudne do poięćia w przypowieśćiách wyliczył/ á czwarty cále ſwym nie mogł dośćignąć rozumem. Viam aquilæ in cœlo, viam colubri in petra, viam nauis in medio mari, & viam viri in adolescentia. Prou. 13 Nie mogł łátwie poznáć drogi gornoletnego po powietrzu orłá/ áni czołgáiącego się po skálistych gorách węża/ náwet drogi chyżo vwiiáiącego się po morzu okrętu/ nád to drogi człowieká w młodośći iego. Jednákże przyznáć mi to muśi/ że wspániáły ánimusz sam się rodźi/ ktorego áni kunszt/ áni żadna nieuknuie industria. A wrodzone y z duszą oraz wlane talentá w dźiećinnych wynurzáią się lećiech/ y owszem Copiosa in pueritia virtutis seges, magnam in iuuentute fert gloriæ messem. A co wiekszá iż w młodym wieku náturá omnis doli & simulationis expers. szczerze sámá się otwiera/ y w rożnych ćiáłá obrotách y ákcyách swoie sine fuco wydáie áffektá y inclinácie. Z Beárny Posłowie będąc posłáni do Xiążęćiá Gwilhelmá de Moncada, żądáiąc áby iednego że dwoch Synaczkow młodźiuchnych podał im ná Páństwo: otrzymawszy dozwolenie żeby z nich ktoregoby chćieli obráli; gdy iednego z śćiśnionemi drugiego z otwártemi rączkámi śpiących postrzegli. Tego zá Páná obráli/ dobrze sobie ominuiąc o iego ludzkośći/ łaskáwośći y szczodrobliwośći/ iáko się sámym skutkiem pokazáło. Nie nowiná to y żywot Máćierzyński zá plac Már-

sowy sobie obieráć/ y w nim swego dokázowáć mestwá: Jzáliß Jákob y Ezáu we wnetrznośćiách Mátki swey poiedynku nieodpráwowáli? Collidebantur in vtero paruuli, Jzáliß
Gen. 25. Gen. 38. Phárez y Zárá wychodząc ná świát ruptis secundis primogenituri gwałtem sie nie dobijáli? Jzáliß y Herkules w Kolebce elisis anguibus dźielnośći swey wßystkiemu nie okazał świátu? Cyrus Krol Perski dźiećiną będąc od rowienników w igrzysku zá Królá obrány/ w chłopiecym pánowániu ták zacnie sie spráwował; iż pokryte młodemi láty męstwo y dowćip Krolewski dosyć iáwnie wynurzył/ y iáko wyborny nátury potomek sam sie swym śkinieniem wydał/ wßákże z grubey/ prostey/ y niewypolerowáney mássy swey splendor wydáie diáment y złoto. Toć iuż pewna/ że nec in cunis præstanti animo deesse potest gloriæ & laudis seges.
Sau. Sym. 1.

Toć mi iuż żaden Zoil záßkodźić nie może/ choćbym nay dłużßą w wychwaleniu tych ná żáłosnem zásádzonych Tronie vformował mowę/ ktore iáko młode pßczołeczki w vleczku J. O. Fámiliey swoiey/ przystoynych obyczáiow/ cnot świątobliwych słodki plastr zárabiáć poczynáły. Widźieć było J. O. Xiążęćiá WLODZIMIERZA. Stárostę Siewińskiego iáko w chłopiecym wieku ku wßelkim brał pochop cnotom/ kázdy mogł poznáć kto sie nań zápátrywał/ co zá znák był przyßłego dowćipu/ mądrośći/ męstwá/ y pobożnośći. Przypátrzyć sie było y tym J. O. Pánienkom iáko w ták subtelnych lećiech ochotnie bráły sie ku cnotom świętym/ nabożeństwu/ postępkom Pánieńskim/ áże; Cunæ non florent, donec tumulus effloruerit. Nie dosyć ná tym młode látá roznych cnot zdobić kwiećiem/ ále też/ potrzebá temi śmiertelne zásćieláć łoże/ bo y naydoskonálße penicilli aut scalpri ductus pochwały nie odnoßą/ ieżeli dźiełó niedokończone zostánie. Nie chwalebny to Rycerz/ ktory ochotnie wypada ná hárc/ á w tym nieprzyiaćielowi nie dostawa plácu. Przypátrzyć sie było temu młodemu lwiećiu J O. Xiążęćiu STAROSCIE SIEWINSKIEMV/ y tym walecznym herstyniom iáko meżnie stawáli przećiw nacárczywey śmierći/ że ad illius
Sau. Sym. 100

non pauebant occursum. obaczyć było iák zbroyno ná plác przećiw śmierći wyiechali/ biorąc nieprzełomaną tarcz wiáry S. Kátholickiey/ vbieráiąc się w zbroie miłośćią Boską wyzłocone. Vważáć było iáko te oblubienice ná gody Chrystusá oblubieńcá swego stroyno się wypráwowáły. Opisuie y wychwala Mędrzec z vbioru iedne Mátrone: Stragulatam vestem fecit sibi, bissus & purpura indumentum eius. Florizowáną sobie spráwiłá szátę/ Bisior y szárłat odźienie iey; w te száty te świete Pánienki przybráne/ prezentowáły się ná páłacu oblubieńcá niebieskiego/ w florizowáney to iest roznemi cnotámi iáko rozlicznym kwiećiem vháftowaney/ w Bisiorze to iest Kándorze Anielskiego żywotá/ y Purpurá; to iest Pánieńskiego wstydu rumieniec/ było odźienie ich. Vznáć było w J. O. Xiążęćiu STAROSCIE SIEWIRSKIM. osobliwe ku Pánnie Przenaświetszey nabożeństwo/ kiedy iuż żegnáiąc się z świátem Pánny Przenayświetszey Rożánym wiánkiem kázac go przy sobie mowić y sam dopomagáiąc/ swe śmiertelne przyozdobił łoże/ donec tumulus effloruerit. á ták słodko śpiewáiąc: reuersus ad terminos suos, powroćił do gránic swoich Známienity był postępek wielkiego Doktorá Kośćiołá Bożego Augustiná S. iż przy śmierći żadnego z swych Przyiaćioł do siebie dopuśćić niechćiał/ chcąc do modlitwy záżyć pokoiu. Rowny był ten Młodźieniászek mądrośćią w tákowey okáziey iż chronił się przytomnośći Rodźicow swoich przy śmierći/ żeby pátrząc ná łzy Rodźićielskie áffekt Synowski korrespondując niebył przeszkodą wypráwie do chwały niebieskiey.

Prou. 3

Chćiałbym tu osobliwą ták tych Pánienek iáko y Młodźieniászká przypomnieć cnotę/ to iest: Pietatem erga Parentes. z iákim poszánowániem/ z iáką powolnośćią/ skłonnośćią/ przynależytą Rodźicom wyrządzáły vczćiwość. Ale mi trudną wstręt czyni Quæstia: Gdyż Bog Wszechm: tym ktorzy Rodźicow szánuią długi wiek obiecuie/ według świádectwá Páwłá S. Pietas autem ad omnia vtilis est; promissionem habens vitæ quæ nunc est & futuræ. Jákoż tedy ták wiele znáy-

1. ad Tim. 4

znáyduie się tych ktorzy w vczćiwośći máiąc Rodźicow przed czásem z tego zchodzą świátá/ czego y teraz mamy oczywisty przykład. Prędko iednák ná to dáie mi Doktor Anielski Tho-
Eth. cap. 10 máß S. resolucią wspomináiąc diskurs Philozophá: Że te doczesne rzeczy tyle są dobre/ ile są pożyteczne do szczęśliwośći. Zkąd gdyby kto miał ták wiele dobr doczesnych/ ktoreby mu przeszkadzáły do cnoty y szczęśliwośći/ niebyłoby to ku iego dobremu/ ále owßem ku złemu/ więc pozny wiek kładźie się miedzy dobrem doczesnym/ ktory poki pomaga do cnoty y szczęśliwośći/ poty dobrem názwáć się może. Ale że często dla krewkośći ludzkiey bywa okázia do grzechu/ dla tego też Bog go
Sup. Epad. Ti 4. Lect. 2. pospolićie skraca/ iáko inferuie Doktor S. Et ideo Deus subtrahit eá homini, non quia deficiat â promissione, sed quia dat quod melius est. Nie dla tego Bog Wßechm: vymuie wieku żeby niebył pewien y mocen w obietnicách swoich; ále ofiáruie co iest lepßego. Lubo tedy te Dźiateczki zá ich te cnote/ vczćiwość ku Rodźicom/ miáły wiekowáć ná świećie/ Bog Wßechm: swą obietnicę dáleko w lepßą przemienił/ nagrodę.
Sap. cap. 7. Rapti sunt nè malitia mutaret intellectum eorum,

Pißą Náturalistowie o iedney ptáßynie/ tá tegoż dniá ktorego się rodźi obumiera/ á dźień tylko ieden żyiąc y innych ptáßat oblátuiąc gniazdeczká/ káżde° z osábná poymuie głosy/ y onez gárłeczkiem gorgi wypráwuiąc wyśpiewuie/ ktorey tákowe przydáią lemmá: Non diu sed satis. Dosyć ná máłą ptáßynę w ták szczupłym życiu rożnych náuczyć się głosow. Widząc y ia te niewinne Dźiateczki że w ták krotiuchnym wieku/ w rożnych się záprawowáły cnotách/ biorąc wzor z tych ktorzy w iákieykolwiek cnoćie známienići byli/ niemogę się z dálßą ich ßyrzyć pochwałą/ to tylko Biographe do ich nagrobku przydáię: Non diu sed satis. Nie dług° ále dosyć. Dosyć ná te niewinne ptáßetá w ich wieku ludźi świątobliwych obyczáie poymowáć/ á że śmierć wykonywáć onych niedozwoliłá / ponieważ iuż vlećiáły z gniazdeczká swego ná wieczny pokoy záwołáwßy
Ose. 9. z Ozeáßem. Ephraim quasi auis auolauit, gloria eorum à partu, ab vtero & á conceptu. dálßą pochwałę do przezącnego ich vrodzenia obrocę.

Tych

Tych chwała y sława bierze inkrement od vrodzenia J.O. SWATOPEŁKOW Xiazat Czetwertynskich/ ktorych prosapia chybá peregrynowi táyna. Tá od wielkiego Páństw Ruskich rzadce WŁODZIMIERZA y innych longa & non interrupta serie nástepuiacych. Ducibus ex Magnis primisq; olim Russiæ. swe záwziawßy primordia ßeroko po Sármáckich polách swey nieśmiertelney sławy swiezozielone rozwiiáiá laury. W korzeniwßy sie álbo raczey roskrzewiwßy w rożne rożnych Xiazat Fámilie:

Qui Christiana fide, Russiam illustrarunt, Ducibus Moscouiæ titulum coronamq; reliquerunt.

Przez tych wsławione w Ruskich Kráiách imie Chrystusowe/ wßczepiona Wiárá Chrześciáńska/ tych tytułámi/ kleynotem/ korona náwet/ ßczyći sie Páństwo Moskiewskie/ ktora Korone WŁODZIMIERZ od wielkiego męstwá MONOMACH názwány z Genueńczykámi nád morzem woiuiac/ sam wypadßy ná harc z Hetmánem ich Xiazećiem Káphenskim oraz z pyßnym y stroyno przybránym hárcownikię/ żywcem go do swych namiotow przyprowádził/ á ozdobne łupy ná poświecenie ná Xiestwo dla Máiestatu Koronáciey swym Successorom zostáwił.

Serenissimis Regibus Poloniæ Sacramento Matrimonij copulati remanserunt.

Kiedy KAZIMIERZ Pierwßy wziął zá Małżonkę/ Máriá álbo Dobrogniewe Siostre Járosławá Xiazećia Ruskiego. Tenze scisły zwiazek Przyiáźni potwierdził Bolesław Krzywousty poslubiwßy sobie Zbisławe Swátopełká Práprawnuká Włodzimierzá Monomáchá Corke. zniey regnatricem zostáwił domum. Od tego Swatopełká miedzy innym Potomstwem nástepuiacym płći męskiey poßedł Xiaze Alexánder/ ktoremu gdy pádłá pod podział Monárchia Ruska/ działem dostáłá sie z Páństwy drugiemi y Czetwertnia nád Styrem. Zkad iáko e fonte Pegaseo nieprzebráne Jáśnie Oświeconey Xiazat Czetwertynskich Fámiliey wynikáia strumienie w niezbrodzoney sławy y dźielnośći wypadáiac Ocean. Zkad

Guagni. Simō Stárowol. Anná Xieżná ze Zrodziká Ierzego Kaßtel. Krakow Krzyßt. Koniuß. Koronn. Xiazetá Zbáráz. Stárow. fol. 735. Strykow. lib. 6. fol. 211. Stárowol ibid. Paprocki. Guagni. Długos Rok. 1042

an. Z Rad Kniaża Krynicą y Zywotow żywemi hoynie obleważiac dom SWATOPELKOW Xiążąt Czetwertyńskich odżywiáią/ y niech wiecznie odżywiáią zdrzodłámi.

Lecz niewdaiac sie w professią ták Polskich iáko y Ruskich Chronographow do ktorych ochotnego odsyłam Auditorá; nie trzebámi ná wystáwienie chwały y sławy Jáśnie Oświeconych SWATOPELKOW Xiążąt Czetwertyńskich inszego dowodu/ kiedy sie sáme Oyczyste Kleynoty káżdemu præzentuią przed oczy/ kiedy niebiosá to iest. Luna nocturnæ forma Diannæ ná znák swey przychylności y życzliwości/ zá naydroższy præzent ku większey ich ozdobie sámá siebie konferowáłá.

Kiedy y ziemiá księżycowi hołduiac y ápplauduiac temuż Jáśnie Oświeconemu Domowi przynależyte oddawszy homágium/ Cesárzow niegdy wschodnich iure hæreditario oddáłá ozdoby to iest włocznią iádowitą przebiiáiącą hydrę.

Guagni. Odbiera tymże práwem ten J. O. Dom od innych Dynastow ktorzy od początku práwie morzá mieszkánia y Páństwá mieli/ Męża nágiego ná Koniu zá Kleynot vżywáiac. A to ná znák dzielności/ że nie czekáiac drewniánych przepraw po bágnistych ieziorách/ po bystrych wodách/ po głębokich morskich odnogách/ Scylle y Chárybdy żadnych z Peloru nie potrzebuiac wiátrow ná pomoc/ gdzie extremi colles Siculo cessêre Poloro: w płáw zá Nieprzyiácielem sie vganiáli; A iáko innych zdánie: że Mąż nági ná koniu iest znákiem ochoty/ nieodwłoki/ prędkości ná zászczyt y obronę Oyczyzny/ kiedy álbowiem niektorzy Nieprzyiáciele pogránicżni niespodzianie nocnym á łotrowskim nápadszy sposobem Páństwo pladrowáli/ w tym Przezacni Kleynotu tego Piástunowie iákoby że snu sie porwawszy bez żadney tergiuersáciey/ diláciey/ bez odwłocznego y mieszkutecznego seymowánia/ nie czekáiac zbroie/ odzienia strovnego/ włocznią tylo porwawszy Nieprzyiáciele gromili.

Okol. Non vestimenta quæsierunt, non æquum adaptatum expectauerunt, sed sine sella, sine loris, veste, equum conscendê-

ſcendêre, haſtâ inuaſerunt, repreſſerunt & ſuſtulerunt, quo ſibi æternam & veram gloriam comparauerunt.

Nieraz tá Pogonia w pogoń zá Nieprzyiacielem chodźiłá z Wiktoria/ nie raz ſwe podkowy we krwi zbroczyłá nieprzyiacielſkiey. Nieraz gdźie zámierzyłá vderzyłá/ á gdźie ſkoczyłá dogoniłá. Nie moiá/ ále ſámego Piſmá Boſkiego niech przyſtąpi pochwałá: In occurſum pergit armatis, ſuper ipſũ ſonabit pharetra, ſonabit haſta. Nieraz ná tym koniu włocznia w nieprzyiacielſkie vderzywſzy tárcze onym zeſtráſzne wydywáłá Echo. Sonabat haſta rozlegał ſię dźwiek tey włocznie zdawnych czáſow po Márſowych polách/ Támerlánſkich Námiotách. Iob. 39.

Przyozdobili Fábiuſowie Kremere od Wegentow pobići.

Vna dies Fabios ad bellum miſerat omnes
Ad bellum miſſos perdidit vna dies Ouid. l. 2. Faſt.

Wſławili Termopile trzyſtá Lákánow od Xerxeſá dla Oyczyſtey obrony z Leonidá ochotnym pomordowánych: Pergite animo forti hodie apud inferos forte cænabimus. Leonid. Poświećili cni SWATOPEłKOWJE krwią ſwoią Sokálſkie mogiły ſtáwſzy ſię przy Wielkim Hetmánie Konſtántym Xiążećiu Oſtrogſkim victimæ Patriæ, iáko świádczą dźieie Ruſkie y Páteriki Sokálſkie. Rok. 1519.

Ale nie doſyć ná tym dawnemi zdobić ſię pſtrocinámi / y ná ſámych tylo okopćiáłych obrázách y mártwych záſádząc ſię ćieniách ieſzcze do tego potrzebá ná żywych cnot kolorách fundáment ſwey zákłádáć ſławy: Ne imbellem feroces progenerent aquilæ columbam.

Brzmiały do tych czas brzmi w vſzách Synow Korony Polſkiey dźwiek włocznie SWATOPEłKOW Xiążąt Czetwertyńſkich. Vox equi frementis & equitis aſcendentis & fulgurantis haſtæ & multitudinis interfectæ. Kiedy Bráćia Rodzeni J. O. Xiążećiá Chorążego Wołyńſkiego żáłoſnego tych dźiatek Rodźicá/ przodkow ſwych náśláduiąc wśćiekłych Rebellizántow táż Herbowna Włocznia łomáli vſſy. Sonabat haſta w ręku J. O. Xiążećiá Mikołáiá Kaſztelaná Nach. 3.

Miństkiego/ktora dumnych Szwedom przyćierał rogow/ gdźie y Xiąże Alexánder iáko drugi Curtius; pro Patria gloriosè occubuit. Sonabat hasta y pod Tulczynem ktora Xiąże Jánusz Kozáckie tłumił bunty/ y lubo rebelizántow śiły doczesny mu żywot odieły/ wiekopomną iednák vdárowáły sławą.

Sonabat hasta w ręku J. O. Xiążećiá Heliaszá/ ten dla swey sławy/ dźielnośći/ cnot/ ludzkośći/ skłonnośći/ od wszystkich był mundi deliciæ miánowány. Tego sławę sáme Sar-
Starowol: matarum monumenta nieśmiertelną wyznawáią.

In Sago

Juuentutem adultam virilis floridæ initium consumpsi, miles ab anno ætatis 18. Rothmagister per annos 17. Tribunus demum constitutus Tartaros in Podolia, Suecos in Prussia, Kozakos rebelles Reipub. & Regi in confinibus Regni repressi.

Sonabat hasta fulgurans w rękách Xiążećiá Páná Chorążego Wołyńskiego pod Czudnowem zmiennego zdrádźieckiego rozrywáiąc Moskwićiná Tabory/ gdźie pierwszą Belłonie y Rzeczyp. vczynił przysługę/ sam swe młode láta w poczet Kompániey Vsárskiey J. W. Hetmáná Koronnego Woiewody Krákowskiego policzywszy ludźi swoich prywatnych do boiu sposobnych/ to iest Kornet Drágoniey porządney wystáwił. Sonabat y zá Dnieprem pilnuiąc y broniąc zdrowia Krolewskiego/ máiąc ludźi swoich/ ktorych kosztem swoim záćiągnął chorągwie dwie Polskich y Szkwádron Drágániey/ y tám z tym Pułkiem swoim honorifice y generosè stawał ná wszudze Rzeczyposp. Sonat teraz & sonabit y kiedy Chorążym zostawszy Woiewodztwá Wołyńskiego w Pospolitych ruszeniách nád ktoremi kilká kroć był Kommendántem y Pułkownikiem z wielką pochwałą vrząd Pułkowniká. y Chorążego odpráwował.

Wiele innych odważnych Káwálirow ták ex recta iáko indirecta linea præzentuiemi śię przed oczy/ ktorych sławá mię stimuluie do dálszey mowy: ále dowćip słabieie/ iezyk iuż vstawa/ á do

wá/ á do tego obawiam śię: nè ſcrutator tantæ Maieſtatis opprimar à gloria.

Niech tedy śmierć nie triumphuie/ niech ſwego zwyćięſtwá nie rozwiia Proporcow/ ále ná zwinionych niech záśiáda z lámentem/ poniewaź abſorta eſt in victoria. bo lubo te kwiećie y roże/ ktorych rumiánność/ wonia/ pozor/ po wßyſtkim rozchodźić śię miáły horizonćie Polſkim/ śmierć vrwáłá w Wirydarzu J. O. Xiążećiá Czetwertyńſkiego/ nie oſtátnia to iednák ruiná/ gdyż go przy nieśmiertelnośći ſławy zoſtáwiłá/ bo kiedy ná ozdobę tego Wirydarzá poglądam; widzę iásność y wynioſłość Cedrow/ y Cypreſsow/ w pámięći ludzkiey wieczno trwáłych. A co więkßa iż ten Wyridarz ktory trochę śmierć nádpuſtoßyłá ießcze przy ſwey zoſtáie zielonośći/ ießcze buyny y doyrzáły á Oyczyźnie pożyteczny z śiebie owoc wydáć może.

Toć iuż dáremne łzy y lámenty twoie J. O. Xiążę Chorąży Wołyńſki/ bo choć ſerce ſwey zguby żalem y łzámi powetowáć vśiłuie. ále Boni ratiocinatoris officium eſt, aut præcauere malum ingruens, aut acceptum corrigere, aut quā minimum redigere, aut tollerantiâ ſe ſe masculâ & generoſâ instruere. Plutar. de conſolat. ad Apol.

Muśiałby ten ſkáźitelney wyrzec śię nátury ludzkiey ktoby od wßelkich przypadkow ná świećie wolnym chćiał zoſtawáć. Non viuit, omnia cui contingant proſpera. A ießcze żal tám mieć niepowinien mieyſcá/ gdźie pewna vtráty nagrodá. Erit merces operi tuo. Bog ći to nágrodźi/ kiedy w Domu twoim ochotnie te kleſkę z ordinánſu iego przyimieß. Pátrząc ná to iáko Abráhám Pátriárchá ſam rękámi ſwemi iedynego Syná ſwego Jzáaká zá wyrokiem Boſkim bez żalu y odwłoki nie wzdrygał śię ofiárowáć. Ofiáruy y Ty ochotnie te Aniołki do vsług ná Dwor Monárchy niebá y ziemie/ gdźie ták śię doſłużą/ że y Tobie wiecznego Kroleſtwá ziednaią koronę. A ieżeli y tu ná źiemi o docześne idźie poćiechy ktore z miłych pochodzą potomkow bierz przykład z Jobá ćierpliwego/ ktory ſtráćiwßy wßyſtkie doſtátki/ Syny/ Coreczki/ zdro-

wie ná ostátek/ że te plagę cierpliwie y pokornie przyiął od Bo-
gá od tegoż sowitą odniosł nagrodę oglądáiąc Syny swe y syny
Iob. 42. Synow swoich. Vidit filios suos & filios filiorum suorum.

A te ktore zá zgubione maćie/ nie są vmárłe ále wiecznem
vdárowáne żywotem. Reuertentur ad terminos suos po-
wroćiły do gránic swoich w ktorych niekonczonego á wieczne-
go záżywáiąc pokoiá dźiś przezemnie Wam ostátnie oddáią
VALE.

Dźiekuiąc przy tym zá piecza y stáránie w pielegowániu
podięte. Dźiekuią y zá te kosźty y ostátnią Kontestácią áffe-
ktu y miłośći Rodźićielskiey. Nie widzę tu wprawdźie J. O.
Rodźićielki/ ktora iáko żáłosna po stráconych dźiatkách Nio-
be nieutulonem żalem práwie ztruchláła ná mieyscu zostáie/
iednákże z Tesálią corde & lachrymis prosequitur do gro-
Eccl. 7. bu/ y te żegnáiąc á záchowuiąc przykazánie Boskie: Et gemi-
tus Matris tuæ nè obliuiscaris. z tym sie oświadczáią że ią
przed Máiestatem Boskim vstáwiczną supplika do chwały
wieczney promowowáć będą. Zegnáią ná ostátek Was wszy-
tkich Jáśnie Oświeceni/ Jáśnie Wielmożni/ Wielmożni/
Miłośćiwi/ Tey żáłosney Trágædiey spektatorowie ktorych
do tey ostátniey vsługi częśćią zwiazek krwie/ częśćią miłość
Chrześćiáńska sprowádźiłá/ w nagrodę czego ten kázdemu
z Was kleynot/ ktorym sobie nieomylnie krolestwo niebieskie
zákupić możećie præzentuią.

Mors tua, Mors Christi, fraus mundi, gloria cœli,
Et dolor Inferni, sunt meditanda tibi

AMEN.

